

UDENRIGSMINISTERIET

Samlenotat

Enhed:
Europapolitisk kontor
(EUP)

Forordning om Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (EGF) – KOM (2018) 380 *- Delvis generel indstilling*

Dato:
04-03-2019
Sagsnummer:
2018 - 15000

1. Resumé

Forordningen fastlægger en række bestemmelser for Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen (EGF). Forordningen har hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 175.

Regeringen finder principielt, at arbejdsmarkedspolitik er et anliggende for medlemslandene, men anerkender, at Globaliseringsfonden i relation til ledighed som følge af grænseoverskridende udviklinger kan udgøre et supplement til nationale tiltag. Regeringen vil arbejde for, at tærskelen for støtte bedre reflekterer udviklingen på det europæiske arbejdsmarked, og derfor sænkes i forhold til i dag.

Punktet er på rådsmødet til delvis generel indstilling. Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til tidligt forhandlingsoplæg den 23. november 2018.

2. Baggrund

Forordningen fastlægger en række bestemmelser for EGF'en. Fonden blev etableret for at give EU et instrument til at udvise solidaritet med og yde støtte til arbejdstagere, der er blevet afskediget som følge af gennemgribende strukturelle ændringer i verdenshandelsmønstrene, der kan tilskrives globaliseringen, og hvor disse afskedigelser har en betydelig negativ konsekvens for den regionale eller lokale økonomi.

Forordningen har hjemmel i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 175.

Den økonomiske ramme for EGF'en fastsættes i KOM(2018) 322, artikel 9, og indgår således ikke i nærværende forslag fra Kommissionen. Det bemærkes, at Kommissionen i sit MFF-forslag har lagt op til et maksimalt årligt udgiftsniveau på 200 mio. euro i 2018-priser over den syvårige periode 2021-2027.

Sagen er sat på til delvis generel indstilling på rådsmødet.

3. Formål og indhold

Formålet med Kommissionens forordningsforslag er at sætte rammerne for, hvordan der gennem EGF'en kan ydes økonomisk støtte til primært aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. Disse foranstaltninger har til formål at sikre en hurtig tilbagevenden til stabil beskæftigelse for afskedigede arbejdstagere i situationer, hvor der sker større omstruktureringer i arbejdsstyrken.

Målsætningen for EGF'en jf. artikel 3, er:

- overordnede at udvise solidaritet med og yde støtte til afskedigede arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, hvis aktivitet er ophørt som følge af uforudsete større omstruktureringer, der er omhandlet i forordningens artikel 5.
- specifikt at yde støtte i tilfælde af uforudsete større omstruktureringer, især som følge af globaliseringsrelaterede udfordringer, som f.eks. ændringer i verdenshandelsmønstrene, handelstvister, finansielle eller økonomiske kriser, overgangen til lavemissionsøkonomi eller som følge af digitalisering eller automatisering. Der lægges særlig vægt på foranstaltninger, som hjælper de dårligst stillede grupper.

Af konteksten for Kommissionens forslag samt præambelens betragtning 14 fremgår det, at antallet af større masseafskedigelser bliver færre og færre. Tærskelværdien for at kunne modtage støtte fra EGF i forbindelse med masseafskedigelser foreslås derfor sat ned fra 500 afskedigede personer under den nuværende EGF, til 250 personer jf. forslaget artikel 5.

EGF'en skal ifølge forordningsforslaget kunne støtte større omvæltninger på arbejdsmarkedet, der finder sted i en virksomhed eller produktionskæde eller i samme økonomiske sektor¹ i en eller flere regioner² jf. artikel 5:

- a) Aktivitetsophør for mere end 250 arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i en virksomhed i en medlemsstat, inklusive tilfælde, hvor dette ophør gælder leverandører eller producenter i efterfølgende produktionsled. Dette i løbet af en fire måneders periode
- b) Aktivitetsophør for mere end 250 arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende der alle er aktive i den samme økonomiske sektor, og som befinder sig i en region, to sammenhængende regioner eller i mere end to sammenhængende regioner under forudsætning af, at over 250 arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende er berørt, i to af de kombinerede regioner. Dette i løbet af en seks måneders periode.
- c) Aktivitetsophør for mere end 250 arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende der opererer inden for samme eller forskellige økonomiske sektorer, og som befinder sig i den samme region. Dette i løbet af en fire måneders periode.

Mulighederne beskrevet i punkt b og c gælder især for SMV'er.

Støtte skal altovervejende gives til aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. Dertil er digitale færdigheder et obligatorisk horisontalt element i de individualiserede tilbud til afskedigede arbejdstagere jf. forordningens artikel 8, stk. 1.

For at undgå enhver form for konkurrence med andre støtteinstrumenter (nationale og EU-baserede) må økonomisk støtte fra EGF ikke erstatte foranstaltninger, som

¹ Som defineret på NACE rev. 2 hovedgruppeniveau. NACE er betegnelsen for EU's fælles branchenomenklatur (til brug for statistiske opgørelse).

² Som defineret på NUTS 2-niveau. NUTS er betegnelsen for EU's fælles statistiknomenklatur for geografiske enheder (regionsopdeling). NUTS 2-niveau følger i Danmark den officielle inddeling i regioner.

det påhviler virksomhederne at gennemføre i medfør af national lovgivning eller kollektive overenskomster. Der lægges i forslaget op til, at medfinansieringssatsen under EGF bliver tilpasset den højeste medfinansieringssats under Den Europæiske Socialfond Plus³ (ESF+) i den pågældende medlemsstat jf. artikel 14, stk. 2.

Godkendes ansøgninger om økonomisk støtte fra EGF'en skal medlemsstaten udføre de støtteberettigede foranstaltninger indenfor 24 måneder, fra støttetilsagnet er givet fra Kommissionen.

Formandskabets kompromisforslag tager overordnet set udgangspunkt i Kommissionens forslag. Det involverer bl.a. den lavere tærskelværdi såvel som et udvidet anvendelsesområde. Kompromisforslaget bevarer samtidigt fokus på de aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ved plenarforsamlingen den 16. januar 2019 stillet en række ændringsforslag⁴. Følgende betragtes som hovedelementerne:

- fondens navn bør ændres så det bedre reflekterer fondens (i forslaget) udvidede anvendelsesområde,
- referenceperioden for aktivitetsophør for arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende bør udvides afhængigt af typen af indsats,
- fonden bør kunne anvendes til at støtte unge, der hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse.

5. Nærhedsprincippet

Da Kommissionens forslag vedrører en fond, der skal fungere på europæisk plan, og som har hjemmel i TEUF artikel 175, kan det kun behandles på EU-niveau. Forslaget er således i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke gældende dansk ret for så vidt angår EGF'en.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget indebærer i sig selv ikke væsentlige statsfinansielle konsekvenser, idet den samlede økonomiske ramme for EGF'en fastlægges i anden retsakt⁵. Den sænkede tærskelværdi kan øge de enkelte landes mulighed for at modtage støtte fra EGF'en. En større udnyttelse af EGF op til budgetloftet vil kunne medføre en merudgift for Danmark.

³ KOM(2018) 382 af 30. maj 2018

⁴ Europa-Parlamentet har stillet 95 ændringsforslag.

⁵ Artikel 9 i KOM(2018) 322 final

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Der forventes ikke erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Sagen blev, i forbindelse med at forslaget blev præsenteret, sendt i høring. Nedenstående høringsvar er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 31. august 2018.

KL finder det positivt, at der kan gives støtte til aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger, der indgår i en samordnet pakke af individualiserede tilbud. EGF'en har, ifølge KL, vist sig at være et værdifuldt bidrag til at håndtere de store omvæltninger, som større virksomhedslukninger medfører lokalt.

LO vurderer, at det er et fordelingspolitisk ansvar, at globaliseringen kommer alle til gode. LO finder det derfor positivt, at tærsklen for interventionskriteriet for EGF er blevet sænket fra 500 afskedigelser til 250 afskedigelser i Europa-Kommissionens forslag. LO mener endvidere, at der bør introduceres et afsnit om Brexit, og hvorledes EGF kan bidrage til at løse de potentielle negative effekter, som Brexit vil betyde. Der bør desuden skabes mere synlighed omkring EGF's resultater.

Danske Regioner støtter en fortsættelse af Globaliseringsfonden. Særligt i sin første funktionsperiode 2007-2014 viste EGF'en sig særdeles nyttig for Danmark i forbindelse med store virksomhedsafskedigelser under de første år af den økonomiske krise.

Region Nordjylland tilslutter sig Danske Regioners høringsvar, der er fuldt på linje med Region Nordjyllands kommentarer til høringen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingerne er præget af, at en mindre gruppe af medlemslande er skeptiske over for forslaget, mens en større gruppe af lande forholder sig mere positivt. Uenigheden har stået klart omkring den lavere tærskelværdi for intervention, de udvidede muligheder for at inkludere forskellige sektorer i optællingen af antal aktivitetsophør, fondens status som ikke-permanent instrument samt fondens formål, målsætninger og anvendelsesområde.

En række medlemsstater har desuden udtrykt utilfredshed med at medfinansieringssatsen afstemmes med den højeste medfinansieringssats for Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+). Der har været udtrykt kritik fra medlemsstater, der opfatter den nationale medfinansiering som værende for høj, og fra medlemsstater der ser et behov for yderligere national medfinansiering.

Der vurderes at være et flertal blandt EU's medlemslande, der ønsker, at EGF'en skal fortsætte sit virke efter 2020.

Der forventes bred opbakning til formandskabets kompromisforslag på rådsmødet.

En endelig aftale om EGF'en vil afhænge af, at der kan opnås en aftale med Europa-Parlamentet såvel som af den overordnede aftale om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF).

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder principielt, at arbejdsmarkedspolitik er et anliggende for medlemslandene, men anerkender, at Globaliseringsfonden i relation til ledighed som følge af grænseoverskridende udviklinger kan udgøre et supplement til nationale tiltag.

Regeringen vil arbejde for, at tærsklen for støtte bedre reflekterer udviklingen på det europæiske arbejdsmarked, og derfor sænkes i forhold til i dag.

Regeringen vil arbejde for, at globaliseringsfonden fokuserer på støtte til aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. Støtten bør ikke gå til passive socialsikringsforanstaltninger eller faste ydelser. Regeringen vil desuden arbejde for øget national medfinansiering.

Endelig lægger regeringen vægt på, at drøftelserne ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme.

Baseret på ovenstående kan regeringen støtte det foreliggende kompromisforslag fra formandskabet.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018. Høringsnotat blev oversendt 31. august 2018. Sagen blev forelagt til tidligt forhandlingsoplæg den 23. november 2018.